

ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

(посада керівника філії)

Ігор ЧЕБАН

(підпис)

(власне ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

« 24 »

01

2025 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Рахівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

на 2025 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво	3
2. Цілі ведення господарства	7
3. Характеристика лісових ресурсів	8
4. Екологічні цінності	11
5. Природоохоронні заходи	26
6. План господарських заходів	33
7. Моніторинг лісів	53
8. Соціальні аспекти	66

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

1. Загальна інформація про Надлісництво

Рахівське надлісництво розташоване в південно-східній частині Закарпатської області на території Рахівського адміністративного району.
Поштова адреса: вул. Богдана Хмельницького, 3; м. Рахів, Рахівський район, Закарпатської області; 90600, електронна адреса: rakhivske.ldg@e-forest.gov.ua

Організаційна структура підприємства

№ п/п	Найменування лісництв	Площа, га
1.	Рахівське	1940,6
2.	Устеріцьке	6125,0
3.	Щаульське	6542,0
4.	Білотисянське	6313,0
5.	Богданське	5526,0

6.	Говерлянське	5775,0 (5779,0)
7.	Квасівське	6282,0
8.	Станиславське	5297,4
9.	Чорнотисянське	4867,0
10.	Довжанське	5258,0
11.	Лазещинське	5682,0
12.	Лопушанське	4499,0
13.	Свидовецьке	3867
-	Прийняті у 2024 році самозаліснені території	251,9426
Загальна площа надлісництва		68225,9426

Нинішнє лісовпорядкування проведене за I розрядом Українською лісовпорядною експедицією Українського лісовпорядного проєктного виробничого об'єднання ВО «Укрдержліспроєкт» Державного агентства лісових ресурсів України у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками польових робіт площа становила 67978,0 (69974,0) га.

У 2024 році прийнято у постійне користування самозаліснені території загальною площею 251,9426 га із земель комунальної власності Богданської територіальної громади (за межами населених пунктів) - Рішення Богданської сільської ради від 17 вересня 2024 №1068.

Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2024 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2025	в т.ч. площа земель на яку отримано витяги з Державного земельного кадастру (державного реєстру речових прав)	Кількість	
				лісництв	Майстерських ділянок
67978,0 (67974,0)	-	68225,9426	63895,7418 (63459,5906)	13	114

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувалися таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР агентства від 27.12.2011).

Природно-кліматичні умови

Згідно лісорослинного районування територія надлісництва відноситься до лісорослинної зони Українських Карпат, по лісогосподарському районуванню до Гірськокарпатського округу.

Клімат району розташування надлісництва помірно-континентальний, вологий – у гірському лісовому поясі і помірно теплий вологий у долині ріки Тиса та її приток. В залежності від висоти над рівнем моря, експозиції схилів, складного рельєфу, даний район відрізняється особливостями мікрокліматів. Розподіл температури повітря складний і залежить від вертикальної зональності і

особливостей рельєфу.

Коротка характеристика кліматичних умов території надлісництва:

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень слід відмітити пізні весняні та ранні осінні заморозки, перезволоженість ґрунту від заливних дощів, різкі коливання температури повітря, вітри швидкістю більше 15 м/сек..

Територія надлісництва за характером рельєфу являє собою гірську систему Українських Карпат.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих.

Рахівське надлісництво бере на себе добровільне довготермінове зобов'язання щодо дотримання принципів і критеріїв FSC®.

Лісові масиви розташовані на висоті 420-1600 м над рівнем моря.

Близько 52% території надлісництва знаходиться на висоті більше 1000 м.

Рахівське надлісництво підтверджує прихильність і дотримання вимог принципів і критеріїв FSC і зобов'язується:

Відповідальним за процес лісової сертифікації по надлісництву призначається помічник начальника надлісництва Мільчевич О.Л.

1. Застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства.

2. Використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку.

3. Вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення.

4. Консультуватися у усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку.

5. Відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним.

6. Вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище.

7. Гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво

впливає на навколишнє середовище, будуть відповідними чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

2. Цілі ведення лісового господарства

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- наросування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

3. Характеристика лісових ресурсів

Поділ лісів на категорії

Категорія лісів	Площа	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (під категорії)	8199,4	12,0
Біосферні заповідники (буферна зона)	1611,8	2,4
Біосферні заповідники (зона антропогенних ландшафтів)	5151,2	7,6
Пам'ятки природи	716,3	1,0
Заказники	720,1	1,0
Рекреаційно-оздоровчі ліси (під категорії)	5532,0	8,1
Ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій	692,0	1,0
Лісопаркова частина лісів зелених зон	359,7	0,5
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	1414,0	2,1
Рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами зелених зон	3051,5	4,5
Ліси у межах населених пунктів	14,8	0,0
Захисні ліси(під категорії)	28008,5	41,0
Ліси протиерозійні	22365,4	32,8
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	415,5	0,6
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	92,5	0,1
Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	5135,1	7,5
Експлуатаційні ліси	26238,1	38,5
Самозаліснені території	251,9426	0,3
Всього по надлісництву	68225,9426	100

Господарські частини, господарства та господарські секції

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (2007) поділу лісів державного підприємства на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них

режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування в горах.

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування в горах;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування в горах.

Захисні ліси:

- захисні ліси з особливим режимом користування в горах;
- захисні ліси з обмеженим режимом користування в горах.

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси в горах.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: біосферні заповідники; пам'ятки природи; заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесені: ліси 1 і 2 зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій і курортів, лісопаркова частина лісів зеленої зони, рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами лісів зелених зон та ліси в межах міст, селищ та інших населених пунктів.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісгосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з особливим режимом користування віднесені: протиерозійні ліси.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів.

В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по надлісництву. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (Рахівського та Ясінянського лісгоспів).

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

Основні показники лісового фонду (за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)

№ з/п	Показники	Одиниці виміру	Загальні обсяги (Рахівський лісгосп)	Загальні обсяги (Ясінянський лісгосп)
1	Загальна площа земель лісового фонду	га	38755,5426	29470,4
2	Вкриті лісовою рослинністю землі	га	35358,2	25941,6
3	Загальний запас деревостанів	тис. м ³	14113,74	8790,30
3.1	в т.ч. площа і запас за породами			
	Хвойні насадження	га/тис. м ³	26455,6/11458,22	24752,5/8483,73
	Твердолистяні насадження	га/тис. м ³	8840,9/2648,14	906,5/278,64
	М'яколистяні насадження	га/тис. м ³	57,5/5,8	279,5/27,93
	Інші деревні породи	га/тис. м ³	4,2/1,58	3,1/0,79
3.2	в т.ч. площа і запас за віковою групою			
	Молодняки	га/тис. м ³	7813,6/931,24	8078,3/781,42
	Середньовікові насадження	га/тис. м ³	15404,8/7465,5	9660,1/4402,49
	Пристигаючі насадження	га/тис. м ³	4525,4/2546,94	3813,1/1872,68
	Стигли і перестійні насадження	га/тис. м ³	7614,4/3170,06	4390,1/1733,71
4	Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель	м ³	399,0	339,0
5	Середня зміна запасу на 1 га	м ³	5,0	5,1
6	Площа природно-заповідного фонду	га	4432,3	3767,1

Діагностична характеристика типів лісу викладена в Основних положеннях організації і розвитку лісового господарства Закарпатської області.

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального і зумовлений динамікою вікової структури насаджень, господарською діяльністю, впливом зовнішніх факторів (стихійні явища, враження насаджень шкідниками і хворобами).

В гірських лісах найбільша частина схилів припадає на покаті і стрімкі схили, відповідно Рахівський лісгосп - 23,4% і 68,4%; Ясінянський лісгосп – 57,9% і 25,0%.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних площ і запасів стиглих деревостанів є вилучення значних площ лісових земельних ділянок впродовж ревізійного періоду.

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках, так і під наметом лісу в регіоні вивчені достатньо. Лісовідновлення проводиться різними методами. Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу такі:

- доцільне використання плодоношення деревних порід;
- створення оптимальних для появи, росту і розвитку їх самосіву і підросту, ще під наметом лісу;
- своєчасне зняття його переважно в зимовий період;
- створення відповідних умов для росту цільових порід на зрубках, ось основні фактори, які визначають успіх природного способу відтворення корінних чистих та змішаних ялинових лісів.

4. Екологічні цінності

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісгосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих

краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Результати моніторингу заносити до таблиць наведених у додатку 1 та додаток 2

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ. Приклад: *дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відновлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.*

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними

циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

На території лісфонду надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення вказаних нижче видів флори і фауни.

Актуальний список рідкісних видів флори та фауни, виявлених на території Рахівського надлісництва

Види біоти Червоної книги України

виявлених під час проведення оцінки впливу на довкілля (Рахівське ЛДГ)

№	Назва виду	Назва виду латинською мовою	Місцезнаходження (лісництво)
1	<u>Глушець білодзьобий (глухар)</u>	<i>Tetrao urogallus</i> Linnaeus, 1758	Білотисянське, Устеріцьке, Щаульське
2	Орябок лісовий, або орябок	<i>Tetrastes bonasia</i> (Linnaeus, 1758)	Рахівське
3	Беркут	<i>Aquila chrysaetos</i> (Linnaeus, 1758)	Білотисянське, Говерлянське
4	Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>	Говерлянське
5	Пугач палеарктичний (пугач звичайний)	<i>Bubo bubo</i> (Linnaeus, 1758)	Щаульське
6	Сова довгохвоста	<i>Strix uralensis</i> Pallas, 1771	Білотисянське, Щаульське, Рахівське
7	Золотомішка червоночуба	<i>Regulus ignicapilla</i> (Temminck, 1820)	Щаульське
8	Жолудниця європейська, соня садова, чертіж	<i>Eliomys quercinus</i> (Linnaeus, 1766)	Рахівське
9	Рись звичайна, або рись євразійська	<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)	Білотисянське, Богданське, Квасівське, Устеріцьке, Щаульське
10	Кіт лісовий	<i>Felis silvestris</i> Schreber, 1777	Богданське, Квасівське, Рахівське, Щаульське
11	Ведмідь бурий	<i>Ursus arctos</i> Linnaeus, 1758	Богданське, Квасівське, Устеріцьке
12	Відра річкова	<i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1758)	Білотисянське, Устеріцьке, Щаульське
13	Жаба прудка	<i>Rana dalmatina</i> Fitzinger, 1839	Богданське, Говерлянське, Рахівське, Квасівське, Устеріцьке, Щаульське
14	Кумка жовточерева	<i>Bombina variegata</i> (Linnaeus, 1758)	
15	Саламандра вогняна, або плямиста	<i>Salamandra salamandra</i> (Linnaeus, 1758)	Богданське, Квасівське, Рахівське, Устеріцьке, Щаульське
16	Тритон гірський або альпійський	<i>Ichthyosaura alpestris</i> (Laurenti, 1768)	Білотисянське
17	Тритон Карпатський	<i>Lissotriton montandoni</i> (Boulenger, 1880)	Білотисянське, Богданське, Квасівське, Рахівське, Устеріцьке, Щаульське
18	Мідянка звичайна	<i>Coronella austriaca</i> Laurenti, 1768	Рахівське, Устеріцьке

			Щаульське
19	Полоз лісовий	<i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768)	Рахівське, Устеріцьке, Щаульське
20	<u>Кордулегастер двозубчастий</u>	<i>Cordulegaster bidentata</i> Sélys, 1843	Богданське, Квасівське, Устеріцьке, Щаульське
21	Жук-Олень	<i>Lucanus cervus</i> (Linnaeus, 1758)	Рахівське
22	Вусáč-Розáлія альпійська	<i>Rosalia alpina</i> (Linnaeus, 1758)	Квасівське, Рахівське
23	Мінливець великий, мінливець Ірис, райдужниця велика	<i>Apatura iris</i> (Linnaeus, 1758)	Квасівське, Устеріцьке
24	<u>Баранець звичайний</u>	<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank & Mart.	Рахівське
25	Аконіт Жакена	<i>Aconitum jacquinii</i> Rchb.	Устеріцьке
26	Місячниця гірська або луна́рія ожива́юча	<i>Lunaria rediviva</i> L.	Квасівське, Устеріцьке
27	Оливні́к рожевий або родіо́ла роже́в	<i>Rhodiola rosea</i> L.	Щаульське
28	Підсні́жник звичайний, підсні́жник білосні́жний	<i>Galanthus nivalis</i> L.	Білотисянське, Богданське, Квасівське, Рахівське, Устеріцьке, Щаульське
29	Шафран карпатський, шафра́н Гейфеля	<i>Crocus heuffelianus</i> Herbich	Квасівське, Рахівське, Устеріцьке
30	Пізньоцві́т осі́нній	<i>Colchicum autumnale</i> L.	Богданське, Квасівське, Рахівське, Устеріцьке
31	Лілія лісова́	<i>Lilium martagon</i> L.	Устеріцьке
32	Часник ведмежий (більше відомий під назвою черемша́) цибу́ля ведме́жа	<i>Allium ursinum</i> L.	Богданське, Устеріцьке, Щаульське
33	Лю́бка дволи́ста	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	Богданське, Рахівське, Устеріцьке
34	Зозу́льки плямисті	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	Богданське, Квасівське, Устеріцьке
35	Зозу́льки Фу́кса	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	Богданське, Квасівське, Устеріцьке
36	Зозу́льки травневі	<i>Dactylorhiza majalis</i> (Rchb.) P.F. Hunt & Summerh.	Богданське, Квасівське, Устеріцьке
37	Зозу́льки м'ясо-черво́ні	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	Богданське, Квасівське, Устеріцьке
38	Грифо́ла кучеряве́нка, грифо́ла листува́та, гриб- баран, бараняча голова	<i>Grifola frondosa</i> (Dicks.) Gray	Устеріцьке

Види біоти Червоної книги України

виявлених під час проведення оцінки впливу на довкілля (Ясінянське ЛМГ)

№	Назва виду	Назва виду латинською мовою	Місцезнаходження (лісництво)
1	Айстра альпійська	<i>Aster alpinus</i> L.	Довжанське
2	Часник ведмежий(черемша)	<i>Allium ursinum</i> L.	Довжанське л-во; Станиславське л-во
3	Плодоріжка салéпова	<i>Anacamptis morio</i> (L.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase	Довжанське
4	Шафран карпатський, шафран Гейфеля	<i>Crocus heuffelianus</i> Herbich	Довжанське л-во; Станиславське л-во
5	Язичок зелений	<i>Coeloglossum viride</i> (L.) C. Hartm.	Довжанське л-во.
6	Зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний)	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	Довжанське л-во
7	Зозульки Фукса, пальчатокорінник Фукса	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	Довжанське л-во
8	Коручка болотяна, коручка болотна	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	Лопушанське л-во; Свидовецьке л-во
9	Надбородник безлистий	<i>Epipogium aphyllum</i> Sw.	Довжанське л-во;
10	Підсніжник звичайний, підсніжник білосніжний	<i>Galanthus nivalis</i> L.	Довжанське л-; Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
11	Билинець комарниковий, або довгорігий	<i>Gymnadenia conopsea</i> L.	Довжанське л-во
12	Гніздівка звичайна	<i>Neottia nidusavis</i> (L.) Rich	Довжанське л-во
13	Зозулині сльози яйцеподібні	<i>Listera ovata</i> (L.) R.Br.	Довжанське л-во
14	Зозулинець шоломонівський	<i>Orchis militaris</i> L.	Станиславське л-во
15	Любка зеленоквіткова, любка зеленоцвіта, широт зеленоцвітій	<i>Platanthera chlorantha</i> (Cust.) Rchb.	Довжанське л-во
16	Псевдорхіс білуватий, або лейкорхіс білуватий	<i>Pseudorchis albida</i> (L.) A.Löve et D.Löve	Довжанське л-во
17		<i>Spiranthes spiralis</i> (L.) Chevall	Лопушанське л-во
18	Баранець звичайний	<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank et Mart.	Довжанське л- во Свидовецьке л-во
19	Плаун колючий, плаун річний	<i>Lycopodium annotinum</i> L.	Довжанське л-во; Станиславське л-во; Свидовецьке л-во; Лопушанське л-во
20	Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i> L.	Чорнотисянське л-во
21	Місячниця гірська, або лунарія оживаюча	<i>Lunaria rediviva</i> L.	Свидовецьке л-во
22	Нарцис вузьколистий	<i>Narcissus angustifolius</i>	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во

		Curtis	
23	Білоцвіт весняний	<i>Leucojum vernum</i> L.	Довжанське л-во
24	Журавлина дрібноплода	<i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.	Довжанське л-во
25	Оливник рожевий, або родіола рожева	<i>Rhodiola rosea</i> L.	Чорнотисянське л-во
26	Лелека чорний	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)	Станиславське л-во
27	рябок лісовий, або орябок	<i>Tetrastes bonasia</i> (Linnaeus, 1758)	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
28	<u>Глушець білодзьобий (глухар)</u>	<i>Tetrao urogallus</i> Linnaeus, 1758	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
29	Тетерук євразійський	<i>Lyrurus tetrix</i> (Linnaeus, 1758)	Станиславське л-во
30	Норка, норка європейська	<i>Mustela lutreola</i> Linnaeus, 1758	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
31	Відра річкова	<i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1758)	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
32	Кіт лісовий	<i>Felis silvestris</i> Schreber, 1777	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
33	Рись звичайна, або рись євразійська	<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)	Станиславське л-во; Чорнотисянське л-во
34	Тхір лісовий	<i>Mustela putorius</i> Linnaeus, 1758	Станиславське л-во Чорнотисянське л-во
35	Ведмідь бурий	<i>Ursus arctos</i> Linnaeus, 1758	Станиславське л-во Чорнотисянське л-во
36	Полоз ескулапів, полоз лісовий	<i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768)	Свидовецьке л-во
37	Жаба прудка	<i>Rana dalmatina</i> Fitzinger, 1839	Чорнотисянське л-во Лопушанське л-во Свидовецьке л-во Станиславське л-во
38	Кумка жовточерева	<i>Bombina variegata</i> (Linnaeus, 1758)	Довжанське л-во Лазещинське л-во Лопушанське л-во Свидовецьке л-во Станиславське л-во Чорнотисянське л-во
39	Саламандра вогняна, або плямиста	<i>Salamandra salamandra</i> (Linnaeus, 1758)	Свидовецьке л-во
40	Тритон гірський або альпійський	<i>Ichthyosaura alpestris</i> (Laurenti, 1768)	Свидовецьке л-во
41	Тритон карпатський	<i>Lissotriton montandoni</i> (Boulenger, 1880)	Довжанське л-во Свидовецьке л-во Станиславське л-во
42	Кордулегастер двозубчастий	<i>Cordulegaster bidentata</i> Sélys, 1843	Лазещинське л-во
43	Вусач-Розалія альпійська	<i>Rosalia alpina</i> (Linnaeus, 1758)	Свидовецьке л-во
44	Мінливець великий, мінливець (райдужниця)	<i>Apatura iris</i> (Linnaeus, 1758)	Лазещинське л-во
45	Шишкогриб лускатий, лускач	<i>Strobilomyces strobilaceus</i> (Scop.) Berk. (1851)	Свидовецьке л-во

Рослинні угруповання Зеленої книги України

У результаті натурних обстежень території Рахівського надлісництва виявлено низку рідкісних лісових рослинних угруповань, які перебувають під загрозою зникнення і внесені до Зеленої книги України (2020 р.). Основними рослинними асоціаціями є угруповання пов'язані із домінуванням у травостої місячниці гірської (*Lunaria rediviva*), і страусового пера (*Mateuccia struthiopteris*).

Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України, на території Рахівського надлісництва

Синтаксон	Латинська назва	Синтаксономічний склад
Сіровільховий ліс страусово-перовий	<i>Alnetum (incanae) matteucciosum (struthiopteris)</i>	<i>Alnus incana, Acer pseudoplatanus, Fraxinus excelsior, Salix caprea, Salix silesiaca, Mateuccia struthiopteris, Caltha palustris, Stellaria nemorum, Symphytum cordatum, Urtica dioica, Oxalis acetosella, Petasites albus, Mercurialis perennis</i>
Лісовобуковий ліс оживаючо-лунарієвий	<i>Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)</i>	<i>Fagus sylvatica, Corylus avellana, Sambucus nigra, Sambucus racemosa, Rosa pendulina, Lunaria rediviva, Phyllitis scolopendrium, Urtica dioica, Athyrium filix-femina, Polystichum aculeatum, Impatiens noli-tangere, Mercurialis perennis, Symphytum cordatum</i>
Білоялицево-лісовобуковий ліс оживаючо-лунарієвий	<i>Abieto (albae) – Fagetum (sylvaticae) lunariosum (redivivae)</i>	<i>Abies alba, Picea abies, Fagus sylvatica, Rubus ideus, Sorbus aucuparia, Sambucus racemosa, Lunaria rediviva, Rubus hirtus, Dentaria glandulosa, Anemone nemorosa, Galeobdolon luteum, Oxalis acetosella, Luzula luzuloides, Galium odoratum, Geranium robertianum, Athyrium filix-femina, Prenanthes purpurea</i>

Смарагдова мережа і природні оселища Бернської Конвенції (Резолюція 4)

До території Рахівського надлісництва входять 2 об'єкти Смарагдової мережі (Emerald network) – «Мармароські та Чивчино-Гринявські гори» (Marmaroski ta Chyvchyno-Hryniavski Hory - UA0000117 та «Карпатський біосферний заповідник» (Carpathian Biosphere Reserve - UA0000006), площею в межах лісового господарства 26912,7 га.

Види флори та фауни Бернської конвенції (додатки 1, 2, 3; Резолюція 6)

На території Рахівського надлісництва під час ОВД виявлено 15 видів біоти, перелічених у додатках 1, 2, та 3 та Резолюції 6 Бернської конвенції. З них 4 види належать до класу комахи (Insecta), 2 – земноводні (Amphibia); 6 – птахи (Aves) та 3 – ссавці (Mammalia). На території Ясінянське ЛМГ виявлено 15 видів біоти, перелічених у додатках 1, 2, та 3 та Резолюції 6 Бернської конвенції. З них 1 вид належить до квіткових рослин (Angiospermae), 4 – комахи (Insecta), 2 – земноводні (Amphibia); 3 – птахи (Aves) та 5 – ссавці (Mammalia).

Види біоти, перелічені у додатках 1, 2, 3 та резолюції 6 Бернської конвенції, що виявлені на території Рахівського надлісництва

№	Вид	Особливості середовища існування
Рахівське ЛДГ		
1	Турун Завадзького (<i>Carabus zawadzkii</i>)	Заселяє підстилку гірських хвойних та букових лісів різного віку на висотах понад 700 м н.р.м. У Рахівське ЛДГ – чисельний, місцями масовий вид.
2	Турун мінливий (<i>Carabus variolosus</i>)	Заселяє підстилку вологих та перезволожених гірських і передгірних лісів усіх типів і вікового спектру. У Рахівське ЛДГ – чисельний, місцями масовий вид.
3	Козулька альпійська (<i>Rosalia alpina</i>)	Заселяє старі букові ліси та зруби. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, нечисленний вид.
4	Ведмедиця Гера (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)	Заселяє лісові зруби та узлісся. Гусінь розвивається на ожині, малині, ліщині, жимолості. Імаго скупчуються на суцвіттях сідачу коноплевого (<i>Eupatorium cannabinum</i>), рідше інших рослин. . У Рахівське ЛДГ – масовий вид.
5	Кумка жовточерева (<i>Bombina variegata</i>)	Оселяється у тимчасових і постійних неглибоких водоймах, часто у колях, залишених лісовозами на лісових дорогах та зрубках. У Рахівське ЛДГ – надзвичайно чисельний, масовий вид.
6	Тритон карпатський (<i>Lissotriton montandoni</i>)	Оселяється у тимчасових і постійних неглибоких водоймах, часто у колях, залишених лісовозами на лісових дорогах та зрубках. У Рахівське ЛДГ – чисельний, масовий вид.
7	Підорлик малий (<i>Aquila pomarina</i>)	Оселяється у лісових масивах, де будує гніздо на високих деревах. У Рахівське ЛДГ – дуже рідкісний, малочисельний вид. Спостерігався у польоті. Гнізда не виявлено.
8	Беркут (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Оселяється на відкритих ділянках, переважно вище верхньої межі лісу. Гнізда, типово, облаштовує у нішах крутих і прямовисних скель. У Рахівське ЛДГ – дуже рідкісний, малочисельний вид. Спостерігався працівниками в польоті. Гнізда не виявлено.
9	Сова довгохвоста (<i>Strix uralensis</i>)	Оселяється у старих лісах. Для розмноження займає гнізда інших птахів. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, нечисельний вид.
10	Пугач (<i>Bubo bubo</i>)	Заселяє старі ліси та відкриті скельні ділянки. Гнізда облаштовує у нішах скель, або у великих дуплах старих дерев. У Рахівське ЛДГ – дуже рідкісний, малочисельний вид.
11	Глушець білодзьобий (<i>Tetrao urogallus</i>)	Заселяє високогірні субальпійські смерекові ліси та косодревину. Гнізда облаштовує на землі. Для виду характерне утворення весняних токовищ. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, малочисельний вид.
12	Жайворонок лісовий (<i>Lullula</i>)	Заселяє букові ліси, надаючи перевагу молоднякам та

	<i>arborea</i>)	незімкненим культурам або природному поновленню лісу. Гнізда створює у чагарнику. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, малочисельний вид.
13	Рись європейська <i>Lynx lynx</i>	Заселяє усі типи гірських лісів, тримаючись ділянок значно віддалених від населених пунктів. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, нечисельний вид.
14	Ведмідь бурий <i>Ursus arctos</i>	Заселяє усі типи гірських лісів, тримаючись ділянок значно віддалених від населених пунктів. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, нечисельний вид.
15	Видра річкова <i>Lutra lutra</i>	Заселяє береги великих і середніх гірських річок на ділянках із більш повільною течією, а також штучні водойми. У Рахівське ЛДГ – рідкісний, нечисельний вид.
Ясінянське ЛМГ		
1	Нарцис поетичний вузьколистий (<i>Narcissus angustifolius</i>)	Зростає на свідцевому високогір'ї на верхній межі лісу і вище. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний вид.
2	Турун Завадзького (<i>Carabus zawadzki</i>)	Заселяє підстилку гірських хвойних та букових лісів різного віку на висотах понад 700 м н.р.м. У Ясінянське ЛМГ – чисельний, місцями масовий вид.
3	Турун мінливий (<i>Carabus variolosus</i>)	Заселяє підстилку вологих та перезволожених гірських і передгірних лісів усіх типів і вікового спектру. У Ясінянське ЛМГ – чисельний, місцями масовий вид.
4	Козулька альпійська (<i>Rosalia alpina</i>)	Заселяє старі букові ліси та зруби. У Ясінянське ЛМГ – дуже рідкісний, вид.
5	Ведмедиця Гера (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)	Заселяє лісові зруби та узлісся. Гусінь розвивається на ожині, малині, ліщині, жимолості. Імаго скупчуються на суцвіттях сідачу коноплевого (<i>Eupatorium cannabinum</i>), рідше інших рослин. У Ясінянське ЛМГ – масовий вид.
6	Кумка жовточерева (<i>Bombina variegata</i>)	Оселяється у тимчасових і постійних неглибоких водоймах, часто у коліях, залишених лісовозами на лісових дорогах та зрубках. У Ясінянське ЛМГ – надзвичайно чисельний, масовий вид.
7	Тритон карпатський (<i>Lissotriton montandoni</i>)	Оселяється у тимчасових і постійних неглибоких водоймах, часто у коліях, залишених лісовозами на лісових дорогах та зрубках. У Ясінянське ЛМГ – чисельний, масовий вид.
8	Підорлик малий (<i>Aquila pomarina</i>)	Оселяється у лісових масивах, де будує гніздо на високих деревах. У Ясінянське ЛМГ – дуже рідкісний, мало чисельний вид. Спостерігався у польоті. Гнізда не виявлено.
9	Лелека чорний (<i>Ciconia nigra</i>)	Трапляється вздовж гірських річок і потоків на полюванні. Гніздиться у старовікових лісах. У Ясінянське ЛМГ – дуже рідкісний, мало чисельний вид.
10	Жайворонок лісовий (<i>Lullula arborea</i>)	Заселяє букові ліси, надаючи перевагу молоднякам та незімкненим культурам або природному поновленню лісу. Гнізда створює у чагарнику. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, малочисельний вид.
11	Рись європейська (<i>Lynx lynx</i>)	Заселяє усі типи гірських лісів, тримаючись ділянок значно віддалених від населених пунктів. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, нечисельний вид.
12	Кіт лісовий (<i>Felis sylvestris</i>)	Заселяє усі типи гірських лісів, тримаючись ділянок значно віддалених від населених пунктів. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, нечисельний вид.
13	Ведмідь бурий (<i>Ursus arctos</i>)	Заселяє усі типи гірських лісів, тримаючись ділянок значно віддалених від населених пунктів. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, нечисельний вид.
14	Норка європейська (<i>Mustela lutreola</i>)	Заселяє береги великих і середніх гірських річок. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, нечисельний вид.
15	Видра річкова <i>Lutra lutra</i>	Заселяє береги великих і середніх гірських річок на ділянках із більш повільною течією, а також штучні водойми. У Ясінянське ЛМГ – рідкісний, нечисельний вид.
16	Бобер	Заселяє береги великих і середніх гірських річок на ділянках із

	європейський <i>Castor fiber</i>	більш повільною течією, У Ясінянське ЛМГ – вид вселенець із 2017 року, популяція росте.
--	-------------------------------------	---

Середовища існування, важливі для розмноження і міграцій тварин

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про тваринний світ» під час здійснення будь-якої діяльності (у тому числі й лісогосподарських заходів), яка може вплинути на середовище перебування тварин та стан тваринного світу, є недопустимість погіршення середовища перебування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин (включаючи хордових та безхребетних).

На території надлісництва виявлено такі середовища існування важливі для розмноження, перебування та міграції тварин: 1) монтанні хвойні ліси; 2) монтанні букові ліси; 3) прирічкові вільхово-вербові ліси; 4) мезофільні луки; 5) лотичні середовища.

Середовище монтанних хвойних лісів в межах надлісництва представлене угрупованнями смереки. Це середовище існування є важливим для існування розмноження, перебування та міграції бореальних і монтанних видів тварин, включаючи великих хижаків (ведмідь, рись, вовк), а також безхребетних. Очікується, що середовища існування монтанних гірських лісів зазнають значного впливу планованої діяльності, оскільки тут зосереджені рубки головного користування.

Монтанні букові ліси утворюють середовища існування для типової фауни листяних лісів Карпат, забезпечуючи місця проживання і розмноження як мисливських, так і раритетних видів тварин. Зокрема середовища монтанних бучин важливі великим хижим і трав'яїдним ссавцям, включаючи ведмеда, рись, вовка, лісового kota, оленя шляхетного, дикого кабана. Середовище монтанних букових лісів також важливе для відтворення орнітокомплексів, включно із хижими птахами. Очікується, що середовища існування монтанних букових лісів зазнають помірного впливу планованої діяльності, що пов'язано із їх частковим знаходженням в межах об'єктів ПЗФ, а частково – ділянки запроєктовані у головне користування. В результаті планованої діяльності сформується мозаїчний ландшафт із різновіковими лісовими масивами, відкритими ділянками, незімкненими і зімкненими лісовими культурами, що загалом чинитиме позитивний вплив на фауну, збільшивши розмаїття оселищ і кормової бази.

Оселища прирічкових вільхових і/або вербових лісів в межах надлісництва займають дуже незначну площу і приурочені до найбільш понижених і заборочених ділянок рельєфу в межах заплав річок і потічків. Це важливі місця розмноження і перебування амфібіонтних комах та земноводних. Вплив планованої діяльності на прирічкові вільхові і/або вербові ліси буде мінімальним, оскільки вони знаходяться за межами запроєктованих рубок головного користування.

Мезофільні луки фрагментарно поширені по усіх лісництвах і типово використовуються у якості сіножатей для працівників підприємства. Мезофільні луки є важливим середовищем існування для розмноження, перебування та міграції лучних безхребетних, зокрема атофільних комах (джмелі, дикі одиночні бджоли, оси, булавовусі метелики, повисюхи та ін.), лучних видів мурашок, прямокрилих. Окрім того середовище мезофільних лук важливе для випасу диких ратицевих і полювання хижих птахів. Вплив планованої діяльності на мезофільні луки буде відсутній, оскільки вони не входять до заходів головного користування.

Інвазійні чужорідні види біоти

Інвазійними чужорідними видами називаються немісцеві види, інтродуковані навмисно або ненавмисно за межами їхніх природних ареалів, де вони осіли, розмножуються й поширюються в способи, що завдають шкоди середовищу. Інвазійні чужорідні види здатні до активного розмноження, стрімкої експансії та захоплення нових територій, пригнічуючи чи витісняючи місцеві види, змінюючи колообіги речовин і перетворюючи природні екосистеми.

На території Рахівського надлісництва виявлено 5 інвазійних чужорідних видів.

Основні осередки розповсюдження інвазійних чужорідних видів є населені пункти, що прилягають до території лісфонду. З цих осередків простежується проникнення інвазійних чужорідних видів на територію підприємства. Найбільш розповсюдженими інвазійними чужорідними видами є злинка однорічна (*Erigeron annuus*), злинка канадійська (*Erigeron canadensis*) та жовтозільник нечуйвітровий (*Erechtites hieraciifolius*).

Ці три види є широко розповсюджені на території надлісництва, заселяючи головно узбіччя усіх типів доріг, квартальні просіки, зруби, верхні та нижні склади,

волоки, незімкнені лісові культури. Розповсюдження цих видів в гори лімітується кліматичними чинниками, однак у світлі сучасних кліматичних змін подальші інвазії – цілком прогнозовані. Дані види, у зв'язку із однорічними життєвими циклами, чинять незначний вплив на лісові екосистеми і не проявляють значного конкурентного впливу на місцеву біоту.

Інші інвазійні чужорідні види на території лісфонду мають дуже обмежене розповсюдження. Попри те, у декотрих з них, гірчака японського (*Reynoutria japonica*), є значний потенціал до стрімкого розповсюдження і негативного впливу на місцеву біоту.

Дані види чинять суттєвий вплив на природні екосистеми, витісняючи місцеві види тварин і рослин (головно через алелопатичну взаємодію), швидко розмножуються і здатні проникати у місця ведення лісгосподарських заходів, зокрема рубок головного користування та санітарних рубок усіх видів. За переліченими видами слід провадити постійний моніторинг і контроль, а у місцях виявлення здійснювати біотехнічні заходи з їх механічного вилучення та створення зімкнених лісових культур, що унеможливить їх подальшу експансію. Контроль та менеджмент інвазій також потребує додаткових фінансових витрат та залучення робочої сили.

Охорона всіх вищевказаних видів тварин, рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення

земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

5. Природоохоронні заходи

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду підприємства наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Рахівському надлісництву;
- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Рахівського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги У країни видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою FSC при проведенні рубок».

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Водних об'єктів і узбережних зон.

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.
- Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.
- Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

У надлісництві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною Смарагдової мережі України.

Площа, га	Коротка характеристика території
20149,7	Marmaroski ta Chyvchyno-Hryniavski Hory - UA0000117
6763,0	Carpathian Biosphere Reserve - UA0000006
26912,7	x

Репрезентативні ділянки.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Рубки головного користування.

- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісогосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів	Хто проводить
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціаліст надлісництва, лісничі
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Адміністрація надлісництва

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Рахівського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 38399,0 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 6763,0 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 1436,4 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 30189,1 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 10,5 га.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення, у т.ч. й у плантаціях, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ
- Закон про природно-заповідний фонд України
- Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності надлісництва;
- Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроєкту.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності.

Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

Можливі негативні впливи на довкілля при здійсненні планованої діяльності, передбачені заходи з запобігання та пом'якшення цього впливу зазначені в таблиці нижче.

Назва лісгосподарського заходу	Фактори довкілля, соціальні	Потенційні негативні впливи	Опис заходів з пом'якшення впливу	Оцінка впливу
Суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки.	Атмосферне повітря	Викиди шкідливих сполук внаслідок роботи двигунів тракторів, втомобілів, бензопил тощо	Використовувати транспорт і механізми у справному технічному стані, систематично проводити огляд, вчасно здійснювати заміну зношених деталей, придбати якісні паливно-мастильні матеріали.	Незначний
	Ґрунти	Ерозія:	Одержати всі	Незначний

		пошкодження рослинності і ґрунтів та збільшення небезпеки появи водної ерозії. Структура: ущільнення і погіршення структури та родючості ґрунтів, зниження водопроникності, водоутримуючої здатності і аерації. Температура: різке збільшення світлення відповідно і температури після оголення землі, висихання поверхні ґрунтів.	необхідні дозволи. Підготувати План взаємодії з зацікавленими сторонами. В технологічних картах розробки лісосік, мінімізувати площу волоків та розміщати, по можливості, навантажувальні площадки біля доріг і просік. Дотримуватись Проекту лісовпорядкування. Використовувати природо-зберігаючі технології та техніку. Виділити ключові біотопи вздовж	
	Вода	Збільшення поверхневого стоку: інфільтрація в ґрунт і водоутримуюча здатність ґрунтів знижуються на вирубках, а це збільшує поверхневий стік води. Ґрунтові води: їх поповнення дощовою водою і талим снігом зменшується через поверхневий стік. Зміна русел тимчасових водотоків, заболочування: внаслідок зміни мікрорельєфу, перекриття руху води і ущільнення ґрунту. Забруднення: ПММ, органічними відходами і побутовим сміттям.	боліт, водотоків, тощо, та максимально зберегти лісову рослинність. Вибирати безпечний сезон проведення робіт. Не допускати трелювання деревини по водотоках. При проведенні робіт забезпечити дотримання технологічної карти та вимог екологічних і соціальних стандартів, шляхом постійного контролю та навчань. Відновлювати порушенні при лісозаготівлях ділянки. Сприяти швидкому лісовідновленню. Забезпечити належне використання ПММ та не допускати забруднення довкілля.	Незначний
	Рослинність	Зміна видового складу. Поява бур'янів, які перешкоджають природному відновленню та/або створенню лісових культур.	Використати максимально можливе застосування поступових систем рубок. Виявляти рідкісні і зникаючі види рослин та виділяти ключові біотопи в цих місцях з внесенням їх в технологічну карту та збереженням при	Незначний

			проведенні рубок.	
	Тварини	Зменшення чисельності тварин та їх оселищ, руйнування оселищ. Втрата та пошкодження дерев, важливих для тварин.	Виявлення середовищ існування, місць розмноження та шляхів міграції диких тварин та встановлення «сезону тиші» в період з 01.04 по 15.06, коли роботи не проводяться. Залишення та збереження дерев з наявністю дупел, гніздувань, навколо мурашників і нір, дерев медоносів (липа, акація, клен) плодових (яблуна, груша). Виділяти ключові біотопи ділянки з наявністю рідкісних і зникаючих видів та видів, що включені до Червоної книги України з охоронними зонами навколо них. Заходи в них не проводяться.	Незначний
Заготівля деревини на всіх видах рубок (валка дерев, трелювання навантажування та вивезення)	Ризик для життя і здоров'я людини	Наявність небезпечних дерев в 50 м зоні навколо лісосік. Порушення Правил ОП.	Планування заходів щодо приземлення небезпечних дерев в захисній зоні. Контроль за дотриманням Правил ОП	Незначний
	Безпека та охорона здоров'я	Професійні ризики нещасних випадків	План охорони здоров'я та безпеки праці. Контроль за його дотриманням	Значний
	Соціальні аспекти	Руйнування інфраструктури мережі доріг.	Планування та забезпечення руху транспорту при трелюванні та вивезенні деревини й інших роботах, конкретними, чітко визначеними дорогами. Контроль.	Незначний

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по надлісництву);

- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: помічник начальника, лісничі, помічники лісничих, працівники відділу лісового господарства та відтворення лісів, відділу охорони і захисту лісу, відділу таксації лісу закріплені за надлісництвом.

6. План господарських заходів

Головне користування лісом

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок на включені та виключені з розрахунку рубок головного користування за даними лісовпорядкування.

Значне розходження по виходу ділової деревини по ялиновій госпсекції між даними надлісництва і лісовпорядкування пояснюється тим, що до ліміту лісосічного фонду зараховувались лісосіки суцільних санітарних рубок.

Товаризація лісосічного фонду виконана спеціальною комп'ютерною програмою згідно «Нормативів товарності деревостанів основних

лісоутворювальних порід України», Київ-2004, затверджених Держкомлісгоспом України 22.10.2004 р.

На ревізійний період лісовпорядкуванням проектується способи рубок у повній відповідності з «Правилами рубок головного користування в гірських лісах Карпат», К., 2008.

Розрахунок обсягу головного користування на ревізійний період, виконаний на комп'ютері за спеціальною програмою.

Щорічні обсяги рубок головного користування проектується згідно наказу Міністерства екології та природних ресурсів №603 від 22.11.2012 р. «Про затвердження розрахункових лісосік для постійних лісокористувачів Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Хмельницької та Чернівецької областей»

Розрахункова рубок головного користування лісосіка запроектована лісовпорядкуванням

	Рахівське ЛДГ	Ясінянське ЛМГ	Разом по надлісництву
Всього	63920	54570	118490
Хвойне господарство, всього	62780	47150	109930
Ялинова госпсекція	62780	47150	109930
Твердолистяне господарство, всього	1140	7420	8560
Букова госпсекція	1140	7420	8560

Заготівля деревини та її вивезення на 2025 рік планується в частковому обсязі орієнтовно 27,0 тис.м.куб. у відповідності до розрахунковою лісосікою.

Приймаючи розрахункову лісосіку лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереженням умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень.

При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

На перший рік ревізійного періоду лісосіки розміщені в місцях і обсягах фактичного відведення, виконаного лісництвами, а на наступні роки – в обсязі розрахункової лісосіки, прийнятої на ревізійний період з відхиленнями, що допускаються лісовпорядною інструкцією (до $\pm 5\%$ від розрахункової лісосіки по запасу).

По кожному лісництву, в якому є експлуатаційний фонд, на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленій розрахунковій лісосіці через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Рубки формування та оздоровлення лісів

Рубки догляду за лісом

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла запроектовані обсяги рубок.

Для підтвердження правильності запроектованих обсягів рубок догляду приведено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Рубки догляду призначались при повноті 0,8-1,0 (крім освітлень). Частина високоповнотних насаджень виділена, як захисні ремізи для фауни. Проріджування і прохідні рубки на дуже стрімких схилах не проектувались (Протокол 1-ї л/в наради).

Запроектований щорічний обсяг рубок формування і оздоровлення лісів, заходів пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства наведений у таблиці:

Види рубок	Разом по об'єкту	
	<u>площа, га</u> стовбурний запас, тис.м ³	запас ліквідної <u>деревини</u> ділової, тис.м ³
2.1. Рубки догляду		
2.1.1. Освітлення	<u>109,7</u> 0,31	-
2.1.2. Прочищення	<u>368,8</u> 3,33	-
2.1.3. Проріджування	<u>243,3</u> 7,61	<u>5,07</u> 1,25
2.1.4. Прохідні рубки	<u>429,6</u> 35,75	<u>25,85</u> 8,71
Разом рубок догляду:	<u>1151,4</u> 47,0	<u>30,92</u> 9,96
Крім того, освітлення в незімкнутих культурах	<u>45,5</u> -	-
2.2. Суцільні санітарні рубки	<u>65,2</u> 18,17	<u>14,39</u> 7,01
2.3. Вибіркові санітарні рубки	<u>1699,0</u> 40,32	<u>33,5</u> 6,88
2.4. Інші заходи з формування і оздоровлення лісів	<u>85,6</u> 0,28	<u>3,72</u> 2,60
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	<u>3001,2</u> 11,04	<u>82,73</u> 26,45
Крім того, очищення від захаращення	<u>234,5</u> 8,42	<u>2,58</u> -
Крім того, освітлення в незімкнутих культурах	<u>45,5</u> -	-
3.1. Вирубування природного поновлення на ЛЕМ	<u>8,3</u> 0,10	-
3.2. Розчищення земель спеціального господарського призначення	<u>0,8</u> 0,01	
ВСЬОГО по НАДЛІСНИЦТВУ:	<u>3290,5</u> 240,13	<u>201,63</u> 125,28
Крім того, очищення від захаращення	<u>234,5</u> 8,42	<u>2,58</u> -
Крім того, освітлення в незімкнутих культурах	<u>45,5</u> -	-

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Запроектована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється. Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

Обсяги запроектованих основних видів робіт

Показники	Всього кбм	в тому числі			
		I квартал	II квартал	III квартал	IVквартал
Рубки, формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані та не пов'язані з веденням лісового господарства, всього, площа - га (1+2+3)	1219,7	130,3	224,2	489,9	375,3
загальна маса	145292	35539	35922	37794	36037
ліквід	131574	32893	32893	32894	32894
ділова	88242	22061	22061	22061	22059
дрова	43332	10832	10832	10833	10835
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	428,9	36,9	68,3	247,6	76,1
загальна маса	7346	1264	1791	2945	1346
ліквід	4685	1102	1394	1156	1033
ділова	2304	549	671	534	550
дрова	2381	553	723	622	483
з них а) освітлення, площа - га	71,1	0	15,0	53,2	2,9
загальна маса	473	0	154	312	7
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0

дрова	0	0	0	0	0
б) прочищення, площа - га	156,3	0	3,2	123,2	29,9
загальна маса	1425	0	16	1263	146
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
в) проріджування, площа - га	44,0	1,8	12,6	18,9	10,7
загальна маса	430	18	206	164	42
ліквід	317	9	161	106	41
ділова	65	0	37	19	9
дрова	252	9	124	87	32
г) прохідні рубки, площа - га	157,5	35,1	37,5	52,3	32,6
загальна маса	5018	1246	1415	1206	1151
ліквід	4368	1093	1233	1050	992
ділова	2239	549	634	515	541
дрова	2129	544	599	535	451
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)	790,8	93,4	155,9	242,3	299,2
загальна маса	137946	34275	34131	34849	34691
ліквід	126889	31791	31499	31738	31861
ділова	85938	21512	21390	21527	21509
дрова	40951	10279	10109	10211	10352
а) Санітарні рубки всього, площа - га	790,8	93,4	155,9	242,3	299,2
загальна маса	137946	34275	34131	34849	34691
ліквід	126889	31791	31499	31738	31861
ділова	85938	21512	21390	21527	21509
дрова	40951	10279	10109	10211	10352
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	588,4	42,6	105,2	192,3	248,3
загальна маса	16638	1497	3666	5563	5912
ліквід	14574	1254	3217	4892	5211
ділова	3956	390	1010	1365	1191
дрова	10618	864	2207	3527	4020
- суцільні санітарні рубки, площа - га	202,4	50,8	50,7	50,0	50,9
загальна маса	121308	32778	30465	29286	28779
ліквід	112315	30537	28282	26846	26650
ділова	81982	21122	20380	20162	20318
дрова	30333	9415	7902	6684	6332
б) Лісовідновні рубки, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0

ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
в) Рубки переформування, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
г) Рубки, пов'язані з реконструкцією деревостанів, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
д) Ландшафтні рубки, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
ж) Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0
3. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
загальна маса	0	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0	0

Примітка: Запас деревини вказаний у м3 ліквідної.

Санітарні рубання проводиться на основі матеріалів обстежень відповідно до Санітарних правил в лісах України №756 від 26.10.2016р.

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних клімато-регулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Санітарні рубки і ліквідація захаращеності

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроектовано проведення суцільних і вибіркового санітарних рубок.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних, малоцінних і похідних деревостанів

Реконструктивні рубки, пов'язані з реконструкцією низькоповнотних і малоцінних деревостанів лісовпорядкуванням не проектується, в зв'язку з відсутністю фонду реконструкції насаджень.

Інші заходи формування і оздоровлення лісів

Розчищення кварталних просік запроектовано на площі 39,6 га, з вирубуванням запасом 0,28 тис.м³.

Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства

З інших заходів, не пов'язаних з веденням лісового господарства проектується вирубування природного поновлення на ЛЕМ, яке повинно проводитись згідно правил експлуатації ліній електромереж.

Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проектується здійснювати шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (рідколісся, згарища, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду.

Лісовідновлення

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 7 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 6 років. Сприяння природному поновленню передбачається проводити шляхом створення часткових культур та мінералізації ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у вкриті ліською рослинністю лісові ділянки залежать від групи типів лісу і цільової породи, становлять в середньому 6-7 років.

Створення лісових культур передбачається в наступні терміни: на існуючих зрубках протягом одного року, на згарищах і загиблих насадженнях - 1 рік, на рідколіссях - 1 рік, на лісосіках рубок головного користування і суцільних санітарних рубок – в наступний після рубки рік.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами», ухвалених секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами

Протягом перших чотирьох років за лісовими культурами проектується проведення десятикратного догляду за схемою 4–3–2–1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться протягом ревізійного періоду, повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом дворічними сіянцями.

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесе 42,2 га не вкритих рослинністю лісових ділянок (галявини).

Період лісовідновлення для ділянок, призначених під природне поновлення, сприяння природному поновленню прийнятий 7 років. Сприяння природному поновленню передбачається проводити шляхом мінералізації ґрунту

Реконструкція насаджень

До фонду реконструкції віднесені низькоповнотні молодняки природного і штучного походження з повнотою 0,4, малоцінні молодняки з повнотою 0,5 і вище, що не відповідають типам лісу, які вони займають і цільовому призначенню, складає 21,1 га.

Загальна площа низькопоновних молодняків в надлісництві становить 0,4 га, малоцінних – 21,0 га. Дані насадження представлені невеликими за площею, територіально віддаленими лісовими ділянками, що знаходяться в категоріях рекреаційних та захисних лісів, віднесені до особливо захисних ділянок, виключених з розрахунку головного користування, задовільно виконують рекреаційно-захисні функції.

Віднесення даних лісових ділянок до фонду реконструкції не відповідає вимогам по збереженню біорізноманіття і екологічній лісогосподарській та економічній доцільності, тому проведення в них реконструктивних заходів лісовпорядкуванням не проектується.

Гідролісомеліорація

На території надлісництва є 421,7 га надмірно зволжених і заболочених лісових ділянок та 0,3 га нелісових земель

Зважаючи на неоднозначне ставлення науки, суспільства до осушення надмірно зволжених земель, можливого порушення рівноваги екосистем, коли негативні наслідки можуть переважити позитивні сторони, осушувальні роботи на території лісфонду не проектуються.

Насінництво і лісові розсадники

Виходячи з середніх щорічних обсягів лісокультурних робіт, визначена загальна потреба в садивному матеріалі, яка становить 1288,1 тис. штук сіянців. Вона прийнята для розрахунку посівного відділення розсадника і потреби в насінні.

Розрахунок щорічної потреби в садивному матеріалі проведено за обсягами лісокультурних робіт, затверджених 2-ою лісовпорядною нарадою.

Згідно розрахунків, необхідна корисна площа посівного відділення розсадника повинна бути 3,93 га. Службова площа (дороги, водоймища, межові канали, загорожі та ін.) прийнята з розрахунку 25% від корисної площі. Отже, загальна площа розсадника повинна бути 4,92 га. Розрахунок корисної площі для посівного відділення розсадника проведений на основі норм виходу стандартних сіянців, установлених для даної лісорослинної зони.

На рік лісовпорядкування загальна площа існуючих розсадників у над лісництві складала 14,7 га. Цієї площі достатньо для вирощування необхідної кількості якісного садивного матеріалу.

Щорічна потреба в насінні становить 723,6 кг. З наявних постійних насінних ділянок і плантацій можна заготовити 745 кг насіння, в тому числі: ялини європейської – 230 кг, бука лісового – 480 кг, модрина – 5 кг.

Розрахунок корисної площі шкільного відділення розсадників не проводиться, в зв'язку з відсутністю необхідності створення лісових культур саджанцями.

Для забезпечення лісокультурних робіт високоякісним насінням з цінними спадковими властивостями достатньо існуючої лісонасінної бази.

Охорона лісу

Протипожежне впорядкування включає комплекс правових, організаційних технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної безпеки в лісі, підвищення пожежестійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

В основу проектування покладені Правила пожежної безпеки в лісах України (2005), Положення про лісові пожежні станції (2006), узгоджені з лісогосподарськими підприємствами основні заходи з протипожежного улаштування. Пожежна безпека в лісі повинна забезпечуватися проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на

території лісового фонду. З цією метою слід проводити розробку оперативних протипожежних планів, встановлювати регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводити регулювання відвідування лісових урочищ, контролювати дотримання правил пожежної безпеки та ряд інших заходів.

Ступінь пожежної небезпеки визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду» розробленою інститутом «Укрдїпроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52 (додаток 14).

Територія характеризується 2.41 класом пожежної небезпеки, що зумовлено великою питомою вагою у вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках хвойних порід.

Територія надлісництва за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відноситься до зони наземної охорони лісів. Існуюча організація наземної охорони лісів в цілому задовільна, для її покращення, необхідно збільшити фінансування виконання заходів з протипожежного впорядкування лісів надлісництва.

Охорону і захист лісу здійснює державна лісова охорона. Основними її завданнями є здійснення державного контролю за всіма лісокористувачами і власниками лісів, за дотриманням лісового законодавства, забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб лісу, запобіганням правопорушенням та контроль за використанням лісових ресурсів. Регулювання діяльності лісової охорони здійснюється згідно Положенням про державну лісову охорону (2009).

Існуючої кількості майстерських діляниць та обходів достатньо для ефективної охорони лісів від пожеж та інших лісопорушень, та якісного виконання запроектованих обсягів лісогосподарських і лісокультурних робіт.

Лісозахист

Санітарний стан лісів в даний час слід вважати задовільним. Це підтверджується тим, що загальний запас сухостійного лісу становить 95,97 тис.м³ або 0,3% від загального запасу насаджень, що в межах природного відпаду

наявністю осередків шкідників і хвороб лісу на площі 2583,8 га, які потребують проведення заходів боротьби. В порівнянні з даними минулого лісовпорядкування площа осередків шкідників і хвороб зменшилась на 44%.

В залежності від появи і розвитку осередків шкідників і хвороб лісу, зміни санітарного стану насаджень, обсяги заходів з лісозахисту повинні уточнюватись.

З метою запобігання розвитку осередків шкідників і хвороб лісу, необхідно під час ведення лісового господарства виконувати вимоги чинних «Санітарних правил в лісах України».

Використання лісу в рекреаційно-оздоровчих цілях

Ліс – найважливіша природотвірна частина навколишнього природного середовища. Він позитивно впливає на клімат, очищення атмосфери. Надзвичайно велика оздоровча і культурно-естетична роль лісу. Найбільш широко з цією метою використовуються рекреаційно-оздоровчі ліси надлісництва, площа яких становить 5532,0 га.

В цілому територія рекреаційно-оздоровчих лісів характеризується наступними середніми класами: естетичної оцінки – 2,95, рекреаційної оцінки – 2.15, пішохідної доступності – 2.75, стійкості до рекреаційних навантажень – 3,9, що враховувалось під час проєктування заходів з благоустрою.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

Наявних угідь достатньо для задоволення потреб лісового господарства.

Для підвищення продуктивності сіножатей рекомендується провести докорінне поліпшення на площі 2,1 га, та поверхневе поліпшення на площі 307,4 га.

Докорінне поліпшення сіножатей проводиться шляхом розчищення від чагарників, суцільної оранки, боронування, внесення добрив, і посів багаторічних трав.

Поверхневе поліпшення сіножатей проводиться шляхом вирубуванням куців, зрідженням купин, дискування, боронування, підсів багаторічних трав, внесенням добрив.

Випасання худоби, згідно чинних правил, пропонується на вигонах і пасовищах площею 163,2 га. Норма випасу худоби на 1 га прийнята з розрахунку – 1 голова великої рогатої худоби на 1 га.

Під час виявлення ресурсів побічних лісокористувань лісовпорядкування виходило з того, що заготівля ягід проєктувалася в насадженнях з проєктивним покриттям з 10%, лікарських рослин – з 5%, плодових і горіхоплідних кущів і дерев на 1 га – від 50 штук.

Можливі обсяги заготівлі основних видів грибів визначені згідно відповідних рекомендацій («Инструктивно-методические указания по проведению таксации ресурсов недревесного растительного сырья при лесоустройстве», Київ-1982, «Методика виявлення дикорастущих сырьевых ресурсов при лесоустройстве», Москва-1987). При цьому враховувалося насадження головних порід в типах лісу, де вони найбільш часто зростають, з в залежності від частоти урожайних років та категорії врожайності.

Можливий обсяг промислової заготівлі грибів (експлуатаційний запас) складає 31,65% від біологічної урожайності.

Найменування ресурсів побічних користувань	Одиниця вимірювання	Виявлений щорічний експлуатаційний ресурс	Запроєктований обсяг заготівлі, щорічно	Запроєктований % використання ресурсів
1. Заготівля сіна на сіножатях	<u>га</u> тонн	<u>339,1</u> 223,9	-	-
2. Випасання худоби на пасовищах	<u>га</u> голів	<u>163,2</u> 163	-	-
3. Збір і заготівля дикорослих				
3.1. Ягід	тонн			
3.1.1. в т.ч. чорниці	тонн	29,6	16,2	54,8
3.1.2. ожини	тонн	17,0	7,3	42,9
3.1.3. малини	тонн	40,0	19,2	48,0
3.1.3. суниця	тонн	0,5	0,5	100
3.2. Грибів	тонн	55,0	18,3	33,3
3.2.1. в т.ч. білі гриби	тонн	30,0	10,0	33,3
4. Лікарських рослин	тонн	2,5	0,8	32,0
4.1. в т.ч. звіробій	тонн	0,5	0,3	60,0
4.2. мати й мачуха	тонн	0,5	0,2	40,0
4.3. малина (листя)	тонн	1,5	0,3	20,0
5. Розміщення пасік	бджоло- <u>сімей</u> тонн	<u>432</u> 6,9	<u>20</u> 0,32	4,6

Медопродуктивність лісових земель та угідь над лісництва визначена згідно рекомендацій („Нормативно-довідкові матеріали з недревної продукції лісу” за редакцією професора В.П.Рябчука – Львів-2000 р.) затверджених Науково-

технічною радою Міністерства Лісового господарства України (протокол № 1 від 23.04.199 6р.).

Використання лісового фонду для потреб мисливського господарства

Важливим завданням ведення мисливського господарства є збереження оптимальної кількості тварин і створення для них сприятливих умов. Надмірна, нерегульована чисельність тварин може принести значну шкоду лісовим насадженням. Збитків від диких тварин за останні два роки у надлісництві не виявлено.

Частина мисливських угідь закріплена за надлісництвом та частина за Товариствами мисливців і рибалок, – Рахівське, РТМР «Говерла» та ТМР «Грінвуд».

На територіях наданих користувачам мисливських угідь було проведене мисливське впорядкування, в РТМР «Говерла» – в 2015 році Комплексною експедицією ВО «Укрдержліспроєкт». У ТМР «Грінвуд» – Українським науково-дослідним інститутом гірського лісівництва ім.Пастернака в 2009 році за результатами мисливських впорядкувань були складені проекти організації і розвитку мисливських господарств.

Мисливське господарство, користувачами мисливських угідь надлісництва ведеться згідно рекомендацій даних проєктів.

Надлісництво повинно проводити контроль за дотриманням правил відстрілу мисливської фауни.

Підсочка лісу і ресурси другорядних лісових матеріалів

В лісовому фонді, фонд підсочки соснових насаджень відсутній.

Виявлені ресурси другорядних лісових матеріалів і запроектовані їхні щорічні обсяги наведені в таблиці нижче

Найменування другорядних лісових матеріалів	Одиниця вимірювання	Виявлені ресурси, усього	Запроектований щорічний обсяг заготівлі
1.Заготівля новорічних ялинок	тис.шт	129,0	12,5

Обґрунтування розміру обсягів заготівлі деревини та НДЛП

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Обсяги користування лісом і всі види господарських заходів лісовпорядкуванням запроектовані у відповідності з діючими в лісовому господарстві нормативними документами і не чинитимуть негативного впливу на навколишнє природне середовище. Вони забезпечать раціональне використання лісових ресурсів, підвищення продуктивності і якісного складу лісів, посилення їх захисних функцій.

Обсяги запроектованої заготівлі ліквідної деревини, 118,49 тис. м³, із якої 41,06% - рубки формування та оздоровлення лісів. Рубки пов'язані з веденням лісового господарства виконуються в межах розрахункової лісосіки.

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

В цілому на кінець нинішнього ревізійного періоду значні зміни в загальній структурі лісового фонду не відбудуться. Одночасно, як результат рубок формування та оздоровлення лісів, пройдуть позитивні зміни в породному складі лісового фонду у частці насаджень штучного походження.

Спеціальне використання недеревних ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів проводиться відповідно до Розпоряджень Закарпатської ОДА.

Обсяги користування лісом і всі види господарських заходів лісовпорядкуванням запроектовані у відповідності з діючими в лісовому господарстві нормативними документами і не чинитимуть негативного впливу на навколишнє природне середовище. Вони забезпечать раціональне використання

лісових ресурсів, підвищення продуктивності і якісного складу лісів, посилення їх захисних функцій.

Згідно чинних законодавчих актів з розрахунку рубок головного користування виключено 38046,0 га (61,35%) вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок, в т.ч. 8534,0 га (69,2%) стиглих і перестійних насаджень.

Запроєктований загальний щорічний обсяг користування лісом від усіх видів рубок (складає 201,02 тис.м³ ліквідної деревини, (240,13 тис.м³ стовбурного запасу) або 95,8% від фактичної заготівлі деревини на рік лісовпорядкування і 58,8% від середньої зміни запасу. Питома вага головного користування від загальної заготівлі деревини становить 39,2%.

Способи рубок запроєктовані у відповідності з правилами рубок. Велика питома вага суцільно лісосічних рубок зумовлена породним складом насаджень, незадовільним ходом природного поновлення головних порід на частині лісосік.

В рубки догляду запроєктовані всі насадження, які потребують їх невідкладного проведення. Санітарні рубки запроєктовані в насадженнях, які їх потребують за санітарним станом. Крім того, проєктується очищення від захаращеності на площі 234,5 га із загальним запасом 8,42 тис.м³.

Проведення рубок формування і оздоровлення лісів та очищення від захаращеності підвищить стійкість насаджень, покращить їхній санітарний стан, збільшить загальну продуктивність.

Хімічні методи догляду в молодняках не передбачаються.

В ревізійному періоді проєктом передбачається відновлення лісу на всіх не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і на зрубках ревізійного періоду (в обсязі 9 розрахункових лісосік) на площі 4641,9 га, в тому числі лісові культури 2189,6 га (47,2%), сприяння природному поновленню 71,4 га (0,2%), природне поновлення 2440,9 га (52,6%). Вибір головних порід і технологічних схем створення лісових культур зроблений з врахуванням типів лісорослинних умов та функціонального призначення лісів. Перевага надавалась змішаним типам лісових культур, як більш стійких до промислового забруднення повітря, хвороб і шкідників лісу та інших несприятливих умов.

Гідролісомеліоративні роботи не проектувались, в зв'язку з відсутністю гідролісомеліо-ративного фонду.

Виконання запроектованих обсягів протипожежних заходів і заходів з лісозахисту буде сприяти збереженню лісових насаджень і запобіганню втрат деревини і захисних властивостей лісу від пожеж, шкідників і хвороб.

Запроектовані заходи з благоустрою рекреаційно-оздоровчих лісів забезпечать зниження негативних наслідків рекреаційних навантажень на ліс.

Намічені обсяги побічних користувань не перевищують виявлених експлуатаційних запасів і за умови дотримання чинних правил не спричинять негативного впливу на навколишнє середовище. Передбачені проектами мисливського впорядкування біотехнічні заходи і рекомендації з експлуатації мисливської фауни сприяють зниженню пошкодження молодняків і підвищенню їхньої продуктивності.

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів на ревізійний період призведе до позитивних змін в розподілі загальної площі за основними категоріями лісових ділянок, в розподілі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок, за панівними породами, в підвищенні продуктивності лісів і відповідно, до покращання екологічного стану.

Очікувана ефективність запроектованих лісогосподарських заходів

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращання санітарного стану деревостанів, посиленню захисних, кліматорегулюючих та інших корисних функцій лісу.

В цілому, на кінець нинішнього ревізійного періоду (до початку наступного ревізійного періоду) очікуються позитивні зміни в загальній структурі лісового фонду. Так, питома вага, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок збільшиться на 4,75%, площа штучних насаджень зросте на 3,85%, площа лісових ділянок, не вкритих лісовою рослинністю зменшиться на 50,9%. Середній запас насаджень на 1 га підвищиться на 6,2%, (стиглих насаджень – на 5,65%), середня зміна запасу на 1 га лісових ділянок зросте на 8,0%.

В результаті виконання запроектованих заходів очікується збільшення площі

найбільш цінних насаджень: ялини європейської на 5,1%, бука лісового на 3,8%.

Діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості.

Територія одиниці господарювання згідно лісовпорядкування не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів надлісництва, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенозу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективне впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність надлісництва ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

7. Моніторинг лісів

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цілі господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання плану та завдань для Рахівського надлісництва
- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісо місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісозахисту і ліспроєкту;

Дотримання вимог:

- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, та інші.

Особливі цінності для збереження.

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Передмова

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду підприємства, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами підприємства за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища,

науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ.

Оперативний моніторинг.

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомо-шкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе помічник начальника надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового господарства та відтворення лісів, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є співробітники відділу лісового господарства та відтворення лісів, діяльність яких координується помічником надлісництва.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками надлісництва, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти лісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ 4-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:

Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 2024 році

по Рахівському надлісництву

№ п/п	Місце розташування ОЦЗ, ОЦЗТ (лісництво, квартал, виділ)	Характеристика ОЦЗ, ОЦЗТ	Результат моніторингу стану ОЦЗ, ОЦЗТ у порівнянні з минулорічними показниками
1	Рахівське лісництво, кв. 5 вид. 1-13,15-17,19-22 (12,15,17,19,27,33-38,44,52)	ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Карпатський біосферний заповідник (Зона антропогенних ландшафтів)	Поодинокі вітровали ялини, дуба червоного та черешні
2	Квасівське лісництво кв. 1 вид. 1-28(1-28), кв. 2 вид. 1-52(1-53), кв. 3 вид. 1-24(1-22), кв. 4 вид. 1-51(50)	ОЦЗТ 1: Видове різноманіття. Карпатський біосферний заповідник (Зона антропогенних ландшафтів, буферна зона)	Стан задовільний. Проходить всихання окремих дерев ялини, ясена на ділянках похідних ялиників.
3	Богданське лісництво кв.1 вид. 43-52,54-63,65,72,73 (31-52,60,61); кв. 9 вид. 1-19 (1-22); кв. 10 вид. 1-33 (1-34)	ОЦЗТ 1: Видове різноманіття. Карпатський біосферний заповідник (буферна зона)	Санітарний стан не погіршився, поодинокі та куртинні всихання ялини на ділянках похідних ялиників
4	Устеріцьке лісництво, кв. 16 вид. 1-24 (1-29), кв. 17 вид. 1-25 (1-30)	ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Карпатський біосферний заповідник (буферна зона)	Проходить поодинокі всихання ялини
5	Устеріцьке лісництво, кв.13 вид. 1-23 (1-31)	Карпатський біосферний заповідник (зона антропогенних ландшафтів)	Проходить поодинокі всихання ялини
6	Говерлянське лісництво, кв. 7 вид. 1-28 (1-30), кв. 8 вид. 1-31 (1-40), кв. 9 вид. 1-39 (1-56),	ОЦЗ 1: Видове різноманіття. Карпатський біосферний заповідник (буферна зона)	Поодинокі всихання та куртинні буреломи ялини
7	Говерлянське лісництво, кв. 10 вид. 1-21 (1-45), кв. 11 вид. 1-31 (1-28), кв.14 вид. 1-28 (1-35)	Карпатський біосферний заповідник (зона антропогенних ландшафтів)	Поодинокі всихання та куртинні буреломи ялини
8	Рахівське лісництво, кв.5 вид.14 (47)	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. «Джерело №3».	Стан задовільний, регулярно проводиться догляд за територією та очищення від сміття
	Рахівське лісництво, кв.5 вид.41 (-)	«Джерело №1»	
	Рахівське лісництво,	«Парк культури і	

	кв.5 вид. 40,41,42,43	відпочинку»	
9	Богданське лісництво кв. 1 вид. 1,4,53 (1,4,53); кв.2 вид. 1,2,3,5,8,10,11 (1,2,3,5,8,10,11); кв. 4 вид. 13,14,15,30,31,33,64 (13,14,15,30,31,33,64); кв. 5 вид. 1,6,7,8 (1,6,7,8)	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. «Праліси і квазіпраліси Богданського лісництва»	Стан задовільний
10	Щаульське лісництво кв.16 вид.30,31,33,36,37,39, 44-46	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. «Праліси Щаульського лісництва»	Санітарний стан не змінився.
11	Білотисянське лісництво кв.15 вид. 1	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. «Квазіпраліс Білотисянського лісництва»	Санітарний стан не змінився
12	Білотисянське лісництво кв.15 вид. 2	Пам'ятка природи місцевого значення «Тис ягідний»	Стан навколишнього середовища задовільний.
13	Говерлянське лісництво кв. 6 вид. 54 (54)	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. Заказник «Говерлянка»	Стан задовільний
14	Говерлянське лісництво кв. 18 вид. 42 (42)	«Джерело №2»	Стан задовільний, регулярно проводиться догляд за територією
15	Говерлянське лісництво кв. 1 вид. 30 (30)	«Джерело №3»	Стан задовільний, регулярно проводиться догляд за територією
16	Квасівське лісництво кв. 19 вид. 1(1), кв. 20 вид. 22(22), кв. 21 вид. 36(36), кв. 25 вид. 15,32(15,32)	ОЦЗ 3: Екосистеми та оселища. «Праліси Квасівського лісництва»	Санітарний стан задовільний
	Квасівське лісництво Кв. 8 вид. 22(3,5), кв. 10 вид. 8,9,18,19(14,15,16,17)	«Урочища Затінки і Тересянка»	Стан об'єкта не змінився
	Квасівське лісництво кв.26 вид.8(9)	«Джерело №2»	Стан задовільний, регулярно проводиться догляд за територією
17	Рахівське лісництво, кв.6; вид. 1-35 (1-29), кв.15 вид.1-4,10 (1,2,4); кв.19 вид. 1-8,17,18 (1-9,18)	ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Куртинне та поодинокі всихання ялини, поодинокі вітролами бука, хвороби лісу Проведено СРВ – 6/3, 6/12, 6/13 Проведено СРС – 6/27, 6/3
	Рахівське лісництво, кв. 7 вид. 1-7,10-20,22-35 (1-6, 9-27)	Лісові ділянки навколо витоків річок	Поодинокі всихання ялини, хвороби лісу Проведено СРВ – 7/18, 7/22, 7/24
	Рахівське лісництво, кв. 12 вид.1,14,15,16,17 (-)	Берегозахисні лісові ділянки	Санітарний стан не змінився

	Рахівське лісництво, кв.1 вид.5, 8, 10 (10,11,12); кв.2 вид.5, 10, 15, 17, 18, 20, 21, 28, 29, 34, 35, 36, 37, 40, 49, 52, 53, 54, 58, 59, 61 (13,14,18,19,20,25,26,47); кв.3 вид.14, 28, 30, 70 (-); кв.13 вид.19, 20, 24, 25, 26, 27 (15,16,17); кв.14 вид.3, 4, 5, 9, 17, 18 (3,4,5,9,17,18); кв.16 вид.1, 2, 4, 5, 6, 7 (1,2,4,5,6,7); кв.17 вид.7, 8, 9 (5,6,7); кв.18 вид.6, 7, 8 (6,7,8); кв.19 вид.13, 14 (13,14); кв.20 вид.1, 2, 3, 6, 14 (1,2,3,6,14)	Лісові ділянки вздовж постійних туристичних маршрутів	Стан задовільний Поодинокі вітроломи бука Хвороби лісу Проведено СРВ – 1/11, 2/25, 2/26, 2/18
	Рахівське лісництво, кв.1 вид.21,34,35,36,42,43,44 (13,14,16,24,25,26,27); кв.2 вид.22, 26, 30, 31, 32 (23); кв.3 вид.65 (-); кв.12 вид.17 (-); кв.13 вид.11 (-); кв.16 вид.16 (16)	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах	Стан задовільний Хвороби лісу Проведено СРВ – 2/23
	кв.2 вид.1, 3, 4, 6, 7, 9, 11 (1,2,3,4,6,7); кв.3 вид.1, 2, 4, 5, 6 (1,2,4,5,6)	Високогірні лісові ділянки	Стан задовільний Хвороби лісу Проведено СРВ – 2/6, 2/4
	кв.1 вид.2, 22, 23, 38, 41 (-); кв.14 вид.15, 16, 19 (-); кв.16 вид.12, 13 (-); кв.18 вид.4, 9 (-)	Лісові ділянки, що прилягають до забудованих земель	Стан задовільний. Поодинокі вітроломні дерева бука
18	Квасівське лісництво кв. 5 вид. 1-42(1-11,22-24,12-21,25- 28), кв. 6 вид. 1-64(1- 5,10,42,43,49,50,6-9,11-41,44-48), кв. 7 вид. 1-113(1- 3,5,7,8,10,11,55,56,61,4,6,9,12-54,57- 60), кв. 8 вид. 1-21,23-26(1-45), кв. 9 вид. 1-50(1-27), кв. 10 вид. 1-7,10- 17,20-34(1-23), кв. 11 вид. 1-10,57- 59,33-56(11-32,49-51), кв. 12 вид. 1- 34(1-24), кв. 14 вид. 28-33(-), кв. 15 вид. 1-24(1-14), кв. 16 вид. 1-22,36- 38(1-16,30), кв. 19 вид. 2-12,80- 84,49-78,89-91(9,10,60,61,65,43- 59,69,70), кв. 20 вид. 21-26,35,1- 12,23,27-31(23,32,33,34,1-11,21,24- 28), кв. 21 вид. 1-18,66- 70(43,44,2,3,5,8-18,23,25,27- 30,35,39-42), кв. 22 вид. 1-4,53- 55,52,56,57(38-40,47,48,17- 31,41,45,46), кв. 23 вид. 1-17,19- 21,46-48,18,22-31,49-52(1-12,30- 34,13-20,35-37), кв. 24 вид. 31-33,1- 4,38-40(1-12,28,29), кв. 25 вид. 1- 3,45-49(41,42,43,48,49,5- 20,22,38,47), кв. 26 вид. 1-7,9-31(1- 25), кв. 27 вид. 1-15(1-9), кв. 28 вид. 1-14,48-51(1-8,18,23,37-41)	ОЦ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, ясена, вітровали, вітроломи, хвороби лісу Проведено РГК – 10/6, 7/17, 8/37, 7/53; Проведено СРС – 8/29; Проведено СРВ – 6/42, 7/9, 7/18, 7/24, 7/23, 8/4, 8/7, 8/36, 9/12, 10/7, 10/9, 12/17, 19/49, 19/50, 19/58, 20/1, 21/30, 22/18, 23/5, 23/20, 25/5, 25/6, 28/1, 28/3 , 28/6, 6/40, 8/27, 8/37, 11/12, 22/26, 22/27, 25/8; Рубки догляду: освітлення - 5/12, 6/11, прочищення - 7/25, прохідна рубка – 7/3, 7/19, 7/54, 8/2, 8/33, 19/55, 25/16, 8/22, 8/10.
19	кв. 21 вид. 22-29,31-38, 40-42(-), кв. 22 вид. 23-30,35-44,46,47(3,4,5,34- 37), кв. 24 вид. 5-13(-), кв. 25 вид. 4,7,9,10,12,17-21(-)	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Сітний	Стан задовільний

20	Квасівське лісництво кв. 19 вид. 79(11), кв. 20 вид. 14,16(13,20), кв. 21 вид. 21,30,39(-), кв. кв. 22 вид.9,10(-), кв. 25 вид. 8,13,14,22-24,29,30,33,38- 44(31, 36)	Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення (лісо насінні, медоносні, науково- дослідні та інші лісові ділянки)	Стан задовільний
21	Квасівське лісництво кв. 19 вид. 15,42,47,48,50,52(11,25,37,38,39,41), кв. 21 вид. 55(-), кв. 23 вид. 33,36,38(22,27,25,29), кв. 28 вид. 21,24(14,32)	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах	Стан задовільний
22	Квасівське лісництво кв. 19 вид. 57,58(-), кв. 21 вид.47(-), кв. 22 вид. 5,8,31,50,51(-), кв. 23 вид. 40-42(-),кв. 24 вид. 27,28(24,25), кв. 25 вид. 6,36(34,35), кв. 28 вид. 22,23(-)	Лісові ділянки на малопотужних кам'янистих ґрунтах	Санітарний стан погіршується, вітровали, вітроломи, хвороби лісу Проведено СРВ- 25/34, 25/36
23	Богданське лісництво кв.1 вид. 2-13,74 (2,3,5-11,13,55,57), кв. 2 вид. 4,6,7,9,12-18, 29,36,37 (4,14,15,16,20-27,41,42), кв. 3 вид. 1-8,40,41,34,35,36,37,43 (1-5,10,11,42,43,35,36,44,45), кв. 4 вид. 1-12, 16, 17, 78-82, 88, 89, 98,52-63,65-77,90-92,99 (1-12,17- 19,72-74,46-63,70,71), кв. 5 вид. 2-5, 23, 27-28,21,24,29 (2- 5,30,31,24-26), кв. 6 вид. 1-6, 76-77, 80,67-72,78,81 (1-7,29,70-72,58- 62,73,74), кв. 7 вид. 1-6, 65, 46-64,69 (59- 65,43-58,69-72), кв. 8 вид. 37-49,54 (24-30,33-39,43) кв. 11 вид. 1-7, 53, 54,43-50 (1-6,32- 39,30-32,43,45), кв. 12 вид. 1-17,85-100,102-104 (49,69,70,76-78,99-113,79- 98,117,118), кв.13 вид.1-3,30-44 (39-41,25- 36,38,45,46), кв. 14 вид. 10-25 (10-25), кв. 15 вид. 30-44,46 (18-30) кв. 16 вид. 1-14, 36-37 (1-14,34-36), кв. 17 вид. 1, 12-15 (1,13-16), кв. 18 вид.27-30, 46, 47 (5,30-34,42), кв. 19 вид. 1-2, 58, 59, 68, 69, 71 (1,2,45-49), кв. 20 вид. 1-15, 72-75 (1-10,12-15,29,30,34,51-53), кв.21 вид. 1-15, 51, 54 (1-17,40,41), кв. 22 вид. 1-13, 39-41 (1-12,36- 38,19-25,27-32), кв. 23 вид. 1-14, 65-67,45-58,62,70 (1-10,27,39-41,47-49,33,34,36,45,46), кв. 24 вид.25 (24), кв. 25 вид.82 (80), кв. 26 вид. 1-10 (1-10), кв. 27 вид. 1-10 (1-9), кв. 28 вид.1-32, 37 (1-32,34-38,42), 29 вид.1-23, 28 (1-23,26,29), кв. 30 вид.1-14, 26-28 (1-6,16-29), кв. 31 вид.11-29 (2,3,4,10,13- 25,29,30,32), кв. 32 вид 1-11 (2-14)	ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровал, хвороби лісу Проведено СРВ – 6/60, 3/5, 15/18, 22/25 Проведено СРС – 4/54, 4/55, 19/1, 15/20, 15/18, 15/22, 17/1, Рубки догляду: освітлення – 15/22, 15/23, 15/25, 11/31, 22/25, 22/21, 22/23, 4/61 прохідна рубка – 17/14

24	Богданське лісництво, кв.17 вид. 2, 3, 4; 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2-12)	Лісові ділянки навколо витоків річок	Стан задовільний
25	Богданське лісництво, кв.3 вид. 34 (35); кв.22 вид. 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 (-)	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Богдан, річка Паулек	Стан не змінився, проходить поодинокі всихання ялини
26	Богданське лісництво кв.1 вид.15 (-); кв.2 вид.28, 30, 31, 32, 33 (-); кв.3 вид.31 (-); кв.4 вид.26, 36, 37, 38, 39, 83, 84, 85, 86, 87 (-); кв.5 вид.22 (-); кв.13 вид.18-20 (18-20); кв.14 вид.5 (5)	Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення (лісо насадінні, медоносні, науково- дослідні та інші лісові ділянки)	Стан задовільний
27	Богданське лісництво кв.3 вид.20 (-); кв.6 вид.7 (8); кв.7 вид. 9, 10, 20, 33, 43 (4,5,14,29,38); кв.11 вид.29, 30 (21,22); кв.12 вид.52, 53 (28); кв.13 вид.22 (14); кв.18 вид.2, 3, 16, 25, 39 (2,3,12); кв.19 вид.14 (12); кв.20 вид.18 (16,18); кв.22 вид.25 (28); кв.25 вид. 3, 7 (6)	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах	Стан задовільний
28	Устеріцьке лісництво кв.1 вид. 1-16,29,30 (1-8,11- 17,55,69,70,9,10), кв. 2 вид. 1-6, 7-15 (63,64,75-78,65-74), кв. 3 вид. 1-27, 28-40 (1-34,36-46), кв. 4 вид. 1-19 (37-53) кв. 5 вид.5-7 (1-7,63,38-61), кв. 7 вид. 1-6,77-94 (1-3,86- 88,93,118,89-92,94-117), кв. 8 вид. 73-93,57-72 (28-43,50- 52,44-49,53), кв. 9 вид.51-91 (21- 23,28,29,32,33,38-47,60-74,49-59), кв. 10 вид. 38-46 (33-37,52-57,39- 51,58,60), кв. 11 вид. 1-6,43-55 (1-6,43-54), кв. 12 вид. 65-77,43-64 (49-71) кв.14 вид. 1-12 (1-13,78-80,85), кв. 15 вид.1-9,46-48 (1-8,10,51,52), кв. 18 вид. 86-88, 1-13 (85-89,74- 84,92), кв. 19 вид. 1-14,63-66,73 (32,34- 36,52,37-48,51), кв. 20 вид. 44-54,64 (23,27-32,34- 38,39-41), кв. 21 вид. 20-34,1,2 (14,17-34,35), кв. 22 вид. 48-57,1-15,58-59 (24-	ОЦ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровал, хвороби лісу Проведено СРВ – 1/11, 1/13, 2/67, 3/29, 4/39, 5/1, 12/61, 21/31, 23/6 Проведено СРС – 3/8, 3/14 ОЛЗ – 11/47, 18/77 Рубки догляду: освітлення – 3/37, 12/61, 12/64, 19/46 проріджування – 19/40 прохідна рубка – 3/43, 3/8, 3/6, 11/43

	32,47,33-46), кв. 23 вид. 1-32, 66 (1-35,53,54), кв.24 вид.42-69,1-3 (42-69,70-72), кв. 25 вид.16-46 (14-46)		
29	Устеріцьке лісництво, кв.1 вид.51, 56 (-); кв.5 вид.8 (-); кв.7 вид.7 (-)	Лісові ділянки на схилах ярів, балок, обривів, осипів і зсувів	Стан задовільний
30	Устеріцьке лісництво кв.5 вид.12, 14, 15, 18, 20, 21, 25, 26, 29, 31, 33, 36, 39, 42, 47, 50, 51, 52, 53 (-), кв.6 вид.1, 5, 11, 15, 16, 20, 23, 28, 29, 32, 36 (-); кв.9 вид.4, 5, 6, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 26, 27, 42, 43 (-); кв.10 вид.1, 4, 7, 9, 13, 21, 22 (-)	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Видричка, Річка Вовчий, Річка Квасний	Проходить поодинокі всихання ялини
31	Устеріцьке лісництво, кв.5 вид.17 (13); кв.19 вид.21 (21)	Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення (лісо насадінні, медоносні, науково- дослідні та інші лісові ділянки)	Стан задовільний
32	Устеріцьке лісництво, кв.1 вид. 38, 44, 52, 57 (40,43,45,52); кв.2 вид. 21 (7); кв.5 вид. 28, 35 (20,24,33); кв.7 вид.33, 51, 56, 58, 61, 62, 64 (41,59,63,66,68,69,72); кв.8 вид.30, 33 (11,12); кв. 9 вид. 1 кв.11 вид.38 (28); кв.14 вид.38, 66 (14,51,52); кв.15 вид.19, 27, 36 (27,38,41,45); кв.20 вид.38 (10); кв.21 вид.3, 4, 5, 9, 12, 14, 15, 16 (1,2,3,8,11,12,13); кв.22 вид.18, 29, 36, 37, 38, 43 (3,12); кв.23 вид.43, 58 (38,52); кв.25 вид.3, 5, 6, 10 (3,4,5,8)	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах	Санітарний стан задовільний, місцями погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровал, хвороби лісу Проведено СРС – 9/1, 22/3 ОЛЗ – 7/41
33	Щаульське лісництво кв. 2 вид. 43-57,64,1-9(48-65,70,83- 86,1-3,75-77), кв.3 вид. 48-54(41- 67,71-78,86), кв.4 вид. 25- 29(4,5,45,46,58,59), кв.5 вид. 62- 66,26-44(48,49,71,72,10,11,14-24,50- 54,65-67), кв.6 вид.45-73,1-43(27- 67,1-26,58-63), кв.7 вид. 31-39,1- 4(24-30,32,33,40,49,1,2,42-44), кв.8 вид.67-73,1-47(69-74,88-90,1-37,75- 83), кв.9 вид. 1-9,43-62(1-12,92- 94,65-89,99-103), кв. 10 вид. 6- 13,31-50(5,7,8,47-54,57-59), кв. 11 вид. 15-33,56-61(3-7,18,49,54- 73,50,53,78-81), кв.12 вид. 1-23,49- 72(26,33,34,45-90,1-17,82-85), кв.13	ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровал, вітролом, хвороби лісу Проведено СРВ – 4/46, 21/10, 23/12, 23/23,14/3, 24/1,24/2, 20/21,6/1, 10/38,10/39,17/5,17/11,17/15,20/21, Проведено СРС –5/54, 6/27,6/31,24/1,24/2, 21/10 Рубки догляду: освітлення – 4/46, 6/1, 6/12, 6/13, 6/7, 10/36,12/11,12/12,20/20, 21/6, прохідна рубка – 6/31,15/59,16/62, 25/14, 14/4, 18/22,

	вид. 1-31,60-69(1-54,65,68,79,81-89,55-61,93-94), кв.14 вид. 57-86,1-36(27-28,32,36-38,42-78,1-22,79-82), кв. 15 вид. 7-54,62-81(1-57,61,63,70,72,75,77,80,82,89-92,58-60,62,64-71,7376,81,83,93-96), кв. 16 вид. 9-29,32,34-38,42,49,50,53-63,1-8(2-2,5-29,32-35,40-43,50-55,1-4,47-49), кв. 17 вид. 1-45(1-37,39,40,71-74), кв. 18 вид. 1-28(1-23,64,65), кв. 19 вид. 43-56,1-16(50-62,64-70,73,74,83,84,1-13,71,88), кв. 20 вид. 40-45,1-16(38-40,43-46,53-55,1-22,56), кв. 21 вид. 43-59,1-4(13-15,30-48,1-12,53-54), кв. 22 вид. 56-71,1-17,72(32-45,48-49,1-15,53,54), кв. 23 вид. 43-63,1-25(28-29,40,42-58,60-62,1-23,66-68), кв. 24 вид. 39-71,1-15(24-27,33,39,43-70,74,75,1-15,71), кв. 25 вид. 23-67,1-21(20-72,1-19,74-76), кв. 26 вид. 1-54(1-28)		
34	Щаульське лісництво кв. 20 вид. 19,20,21,25,32,33,35(-), кв. 21 вид. 6,7,9,12,24,28,35,36,37(-)	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Щауль	Стан задовільний
35	Щаульське лісництво кв. 2 вид. 21,34(43,71), кв. 22 вид. 20(29)	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах.	Стан задовільний
36	Білотисянське лісництво кв.1 вид.6-17,1-5,83(1,2,11,12,15,20,21,23,26-29,32-34), кв.2 вид. 1-13(16-25,29), кв.3 вид.1-59(33-37,40-43,45-55,58-64), кв.4 вид.1-22(8,9,23,25,26,28-37,40,41,45), кв.5 вид.1-11, 55(1-3,33,34), кв. 6 вид.24-51(9-15,17-22,26,29,33,37,41,42), кв.7 вид.1-25(7,16-26), кв. 8 вид. 11-37,58 (8-15,33,53-66,71,75,76), кв. 9 вид. 20-54 (3,9-11,22-24,28,32,33,35-40,43,45,47,58-63,75-80,84-86), кв.10 вид. 18-56 (5-10,27,30,33,34,40,42,43,51-59,64-66,68-73,80), кв.11 вид. 20-45(4,5,7,8,13,24-35,38,44-46,50-52), кв.12 вид.1-54(7,8,11,27-34,38,40,43-46,49,50,54-59), кв.13 вид.16-69(3,4,6,8,10,13,15-35,40-46), кв.14 вид.14-21,23-41(1-13,15,17-21,23,24,27,28,32,33,34,36,40), кв.15 вид.23-53(1,2,5-11,13,14,17,20,22,24-29,32,37,38), кв.22 вид.5-24(33-38,42,63-65,72-74), кв. 23 вид.9-38(3-9,12-17,20,22-25,27,28,30,32-35,39-42), кв.24 вид.11-51, 76-78, 81-84(9,10,13,15,18,22,23-37,39-42,45,47-58,60-63,69,70,80-82), кв.25 вид.18-50, 60(4,10,20-	ОЦ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси (Високогірні ліси)	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровали,вітроломи, хвороби лісу Проведено СПС – 10/6, 13/10,24/39, 27/22,27/29,27/23,28/8, 28/9; Проведено СРВ – 3/33,3/45,10/6, 25/29,25/40,26/40, 28/8, 32/28 Рубки догляду: очищення 15/25,22/33,22/43,26/38;

	22,24,25,29,30,35-38,41-43), кв.26 вид.33, 36, 38, 55-82, 84-91), кв.27 вид.49-57,70(22,23,27,32,34,41-44,47) кв.28 вид.24-62,80-81(7,8,27-29,31-50,64-67),кв. 29 вид.1-46,75(3-5,8,12,13,16,20,21,23,25,26,27,29-33,35,37,39,41-54,62-67), кв.30 вид.8-13,20-38,43(5-29,36-40), кв.31 вид.16-72(3,5,7-10,12,13,15,17-20,23-25,27-32,34-55,57-61,63-67,71,74-76), кв. 32 вид. 21-47(17-32,63-68).		
37	кв.1 вид.38, 44, 45, 46, 47, 52, 58, 60, 69, 70, 71(-); кв.2 вид.14-24(-); кв.3 вид.60-77(-); кв.4 вид.46-61(-); кв.5 вид.12, 21, 22, 26, 31, 32, 37(-).	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Стоговець, річка Біла Тиса	Стан задовільний
38	Білотисянське лісництво кв. 6 вид. 58(-)	Лісові ділянки, що мають спеціальне господарське значення (лісо насінні, медоносні, науково-дослідні та інші лісові ділянки).	Стан задовільний.
39	Білотисянське лісництво кв.1 вид.18-25,30,31,33(3-5,30); кв.4 вид.23-25,30,32(1-3,10,12); кв.8 вид.59(36); кв.12 вид.64,65,67(18,19,35); кв.14 вид.42,43(29,30); кв.2 вид.25-27,30-34,43,55(2,3,6,10-12,15); кв.24 вид. 63,64(12,43); кв.25 вид.72(-); кв. 28 вид. 68,69(15,17).	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах.	Стан задовільний.
40	Говерлянське лісництво, кв.1 вид.1-27,28,29,80 (1-10,32,34,63,66,50), кв. 2 вид.8-37 (1-12,15,16,21,22,25,31-33), кв. 3 вид.8-78 (1-42,51-53), кв. 4 вид.23-65 (1-41,44,45,49,55,61-64), кв. 5 вид.22-52 (2-10,12-15,17,19,20,22-25,42,43), кв.6 вид.51-74 (40-62,75-77), кв. 12 вид. 2,3,40-47 (33-40,44,45,1,46,47), кв. 13 вид.32-68 (14-38,46,49,51,52), кв.15 вид.1-4, 54, 55,22-41,48,50,56 (1-5,48,49,11,12,19,23-29,32,33,38-40,50), кв. 16 вид.1-10, 54, 55 44-50,57 (1-5,7,13,17,47-50,42,43,51,52,54), кв. 17 вид.1-8, 49-51,41-46,53 (1-5,9,13,17,36,37,38,24-29,33-35), кв.18 вид.1-5, 79, 80,32-48,75,76,83 (1-3,57,60,61,27-29,51,52,58,59), кв. 19 вид.1-57, 82-85 (1-36,59-66,69-76), кв. 20 вид.1-23, 101-104,97,98,106 (1-6,9,44-49,53,55-57,59,39,52), кв. 21 вид.15-83 (1-33,37,39-51,60,61,63) кв. 22 вид.1-42 (1-13,17-23),	ОЦ 4 – Критичні послуги екосистем. Захисні ліси	Санітарний стан погіршується, поодинокі та куртинні всихання ялини, вітровал, хвороби лісу Проведено СРВ – 15/40, 15/28, 15/39, 16/42, 18/52, 23/25, 22/11, 22/12 Проведено СРС – 18/27, 18/52, 22/11, 21/14, 21/29, 23/19, 23/22, 23/24 Рубки догляду: прочищення – 23/6, 19/12 прохідна рубка – 1/4, 1/5

	кв. 23 вид.6-66 (1-19,21-25,27,30,32,43)		
41	Говерлянське лісництво, кв.12 вид.1 (1); кв.15 вид.21, 42, 43, 44, 45, 46, 47 (15,34,35,36,37,41,42)	Берегозахисні лісові ділянки. Річка Говерла, річка Бребенескул, річка Бальзатул	Стан задовільний
42	Говерлянське лісництво, кв.2 вид.38 (23); кв.3 вид.83 (45).	Лісові ділянки на дуже стрімких гірських схилах	Стан задовільний
43	Рахівське лісництво, кв. 5 вид. 55 (39)	ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Місце поховання загиблих воїнів УПА (1949 рік)	Стан задовільний, регулярно проводиться очищення від сміття
44	Білотисянське лісництво кв.24 вид.6(59)	ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Каплиця Святого Губерта.	Стан задовільний, регулярно проводиться очищення від сміття.
45	Білотисянське лісництво кв.29 вид.37(50)	Декоративна галявина.	Стан навколишнього середовища задовільний, регулярно проводиться очищення території від сміття.

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріали можуть бути надані за запитом, в загальний доступ не викладається.

8. Соціальні аспекти

Рахівське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить 262 чол., в тому числі жінки 37 осіб. На підприємстві розроблена програма конфедичійних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за

гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Програми та види діяльності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці.

Права працівників, гігієни та безпеки праці у надлісництві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку.

Зона діяльності надлісництва розташована на території 3 місцевих територіальних громад (Рахівська, Богданська та Ясінянська). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

Залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Рахівського надлісництва.

Дане положення розроблене на виконання вимог FSC національного стандарту ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01- 2019 V 1-0 та з метою удосконалення співпраці надлісництва із сторонами, чий інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Положення щодо співпраці Рахівського надлісництва (далі – Положення) із зацікавленими сторонами розроблене з метою визначення процедури, щодо залучення органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін як належне інформування, так і взаємодія зі сторонами, чий інтереси зачеплено, та зацікавленими сторонами шляхом їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та планування лісогосподарської діяльності та здійснення аналізу можливих соціальних наслідків проведення лісозаготівель.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Рахівське надлісництво

90600, Закарпатська область, Рахівський район,
місто Рахів, вулиця Богдана Хмельницького, будинок, 3
з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00,
обідня перерва з 12-00 до 13-00,
за телефоном 0677235762, або на електронну пошту rakhivske.ldg@e-forest.gov.ua.

Загальні положення

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини,

місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торгівельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чії інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до підприємства стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чії інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно до підприємства (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чії інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чії інтереси зачеплено.

1.1.Права місцевих громад:

1.1.1. Визнання та підтримання законних прав (інформування):

- щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;
- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;
- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;
- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

2.1.2. Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

2.1.3. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

2.1.4. Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території надлісництва та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорується; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспорується, розглядаються надлісництвом; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

2.1.5. Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

- до визначення надлісництвом можливостей місцевого соціально-економічного розвитку.

2.1.6. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

2.1.7. Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;

- до контролю господарської діяльності надлісництва;

- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

2.1.8. Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

2.2. Права зацікавлених сторін.

2.2.1. Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики надлісництва (у т.ч. зобов'язань надлісництва щодо дотримання FSC принципів і критеріїв);

- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

2.2.2. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

2.2.3. Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

2.2.4. Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

- до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

2.2.5. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності надлісництва на громади, чиї інтереси зачеплено.

2.2.6. Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

2.2.7. Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

2.2.8. Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так

і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

- в офіційних друкованих виданнях;
- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;
- на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чиї інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва лісового господарства за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може

коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

- висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));

- звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

- звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

Джерела інформації:

- друковані видання;
- веб-сайт у мережі інтернет;
- інформаційні стенди;
- телебачення;
- радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);
- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про

проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;
- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування надлісництвом процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках

планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чиї інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництво лісового господарства у такому статусі (як зацікавлених або тих, чиї інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити надлісництва в рамках формування таких списків;

- повідомити надлісництво лісового господарства про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;

- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення надлісництва;

- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом лісового господарства заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;

- у рамках організованих надлісництв лісового господарства консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної взаємодії з надлісництвом та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залучені зацікавлених сторін для Рахівського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнених угод

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді – реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у «Журналі вихідної кореспонденції надлісництва», для результатів проведених діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, рішення тощо.

Протоколи рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у «Журнал вхідної кореспонденції» та зберігаються 5 років у надлісництві.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Рахівське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Рахівського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Рахівське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

**Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола
зацікавлених сторін**

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Рахівське надлісництво здійснює розміщення інформації на офіційному сайті надлісництва, а також подає відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення, повідомлення на радіо.

Начальник

Рахівського надлісництва

Василь ШЕМОТА